

Sygn. akt I PK 31/18

POSTANOWIENIE

Dnia 23 października 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa 1) Ogólnopolskiego Związku Zawodowego (...) w K. na rzecz J. T. 2) Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników (...) SP ZOZ w K. na rzecz D. D., T. D. i I. S.,
przeciwko (...) Szpitalowi Klinicznemu z Polikliniką SP ZOZ w K.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 23 października 2018 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 7 września 2017 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża strony pozwanej kosztami postępowania kasacyjnego strony powodowej.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 5 grudnia 2016 r. wydanym w połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawach z powództw Ogólnopolskiego Związku Zawodowego (...) w K. na rzecz J. T., D. S. oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pracowników (...) SP ZOZ w K. na rzecz D. D., T. D. i I. S. przeciwko (...) Szpitalowi Klinicznemu z Polikliniką SP ZOZ w K. o zapłatę wynagrodzenia, zasądził od strony pozwanej: na rzecz I. S. kwotę 13.104 zł; na rzecz J. T. kwotę 16.056 zł; na rzecz T. D., D. D., D. S. kwoty po 16.056 zł

tytułem wynagrodzenia za pracę z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz orzekł o kosztach procesu.

Na skutek apelacji strony pozwanej Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 7 września 2017 r. umorzył postępowanie apelacyjne w sprawie z powództwa na rzecz D. S. (pkt I), oddalił apelację w sprawie z powództwa na rzecz J. T. (pkt II), oddalił apelacje w sprawach z powództw na rzecz D. D., T. D. i I. S. (pkt III) oraz orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt IV i V).

Wyrok Sądu Okręgowego w K. został zaskarżony przez stronę pozwaną skargą kasacyjną w części, w zakresie punktu II dotyczącego oddalenia apelacji pozwanej w sprawach z powództwa na rzecz J. T., punktu III dotyczącego oddalenia apelacji pozwanej w sprawach z powództw na rzecz D. D., T. D. i I. S. oraz rozstrzygnięcia o kosztach procesu w punktach IV i V wyroku. Strona skarżąca jako podstawy kasacyjne wskazała zarzuty naruszenia prawa materialnego przez: 1) błędną wykładnię art. 9 § 1 k.p., polegającą na przyznaniu wszystkim postanowieniom porozumienia z 24 czerwca 2010 r. w sprawie zawieszenia stosowania niektórych przepisów prawa pracy waloru normatywności, mimo że w zakresie pkt 3-10 porozumienie to nie znajdowało wymaganego oparcia w ustawie; 2) błędną wykładnię art. 9¹ § 1 k.p., polegającą na uznaniu, że zawartym w porozumieniu o zawieszeniu stosowania przepisów prawa pracy postanowieniom, na mocy których dokonywana jest zmiana zawieszanych regulacji, przysługuje walor normatywności; 3) niewłaściwe zastosowanie art. 77² § 6 k.p. w związku z § 36 regulaminu wynagradzania z 15 czerwca 2010 r., polegające na ich niezastosowaniu, czego konsekwencją było uznanie, że na mocy porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy dopuszczalna jest merytoryczna zmiana przepisów prawa pracy bez zachowania procedury przewidzianej dla zmiany tych przepisów, tj. przyjęcie, że do zmiany treści regulaminu wynagradzania mogło dojść w drodze porozumienia zawieszającego, bez zachowania trybu określonego przez przepisy powszechnie obowiązujące oraz przez regulamin wynagradzania; 4) niewłaściwe zastosowanie normy wynikającej z art. 9¹ § 3 zdanie drugie k.p. w związku z art. 77² § 6 k.p. w związku z § 10 ust. 5 regulaminu wynagradzania, polegające na ich niezastosowaniu, a w konsekwencji brak uznania, że w związku z zawieszeniem

regulaminu wynagradzania w całości na okres 3 lat przed jego wejściem w życie (a więc niestosowaniem jego postanowień z mocy prawa) prawo do wypłacania wynagrodzenia zasadniczego nieodpowiadającego poziomowi zaszeregowania przysługiwało pracodawcy od dnia zakończenia okresu zawieszenia regulaminu wynagradzania przez okres kolejnych 3 lat; 5) z ostrożności procesowej, na wypadek uznania, że wszystkie postanowienia porozumienia stanowiły przepisy prawa pracy – niewłaściwe zastosowanie art. § 10 ust. 5 regulaminu wynagradzania, przez jego pominięcie przy ustalaniu wysokości niewypłaconego wynagrodzenia za okres od czerwca 2012 r. do czerwca 2013 r.

Skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i orzeczenie co do istoty sprawy, przez oddalenie powództw w całości oraz o zasądzenie od strony powodowej na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca powołała się na występowanie w sprawie szeregu istotnych zagadnień prawnych: (-) jaki jest przedmiotowy zakres oparcia na ustawie postanowień porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, określonego przepisem art. 9¹ § 1 k.p., określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy – w szczególności jaki jest dopuszczalny zakres przedmiotowy porozumienia zbiorowego, dla którego jedynym oparciem na ustawie w rozumieniu art. 9 § 1 k.p. jest norma określona w art. 9¹ § 1 k.p.; (-) czy dopuszczalne jest zawarcie w porozumieniu, o którym mowa w art. 9¹ § 1 k.p., postanowień nie dotyczących zawieszenia stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, a w przypadku odpowiedzi twierdzącej – czy takim postanowieniem zawartym w porozumieniu o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy, określających prawa i obowiązki stron stosunku pracy, w przypadku braku ich oparcia na ustawie lub na innym przepisie prawa powszechnie obowiązującego, przysługuje walor normatywności; (-) jaki skutek ma zawarcie porozumienia o zawieszeniu stosowania regulaminu wynagradzania w okresie między podaniem go

do wiadomości pracowników a jego wejściem w życie; (-) czy zawieszenie regulaminu wynagradzania na mocy porozumienia określonego w art. 9¹ § 1 k.p. w powyższym terminie powoduje równocześnie zawieszenie biegu terminu dwutygodniowego od dnia podania go do wiadomości pracowników, czy też termin ten będzie dalej, a zawieszenie regulaminu wynagradzania ma faktyczny skutek dopiero od dnia upływu terminu.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Na wstępie warto podkreślić, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu o zasadności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym

przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy jest to zagadnienie "istotne" (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z dnia 11 kwietnia 2012 r., SK 41/11, LEX nr 1238126; z dnia 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467 i z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Tymczasem sformułowane we wniosku o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania zagadnienia prawne zostały już wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy rozstrzygnął już bowiem merytorycznie skargę kasacyjną wniesioną przez (...) Szpital Kliniczny z Polikliniką SP ZOZ w K. w analogicznej sprawie z powództwa Ogólnopolskiego Związku Zawodowego (...) w K. wytoczonego na rzecz pracowników strony pozwanej o zapłatę wynagrodzeń. W wyroku z dnia 1 marca 2018 r., I PK 168/17, LEX nr 2486196, Sąd Najwyższy kompleksowo odniósł się do zagadnień prawnych podniesionych również w obecnej

skardze kasacyjnej. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym zwrot „oparcie ustawowe” należy rozumieć szeroko jako wskazanie w ustawie (wyraźne lub wyinterpretowane) możliwości zawarcia porozumienia zbiorowego, nawet bez bliższego jego określenia. Odnosząc ten pogląd do wykładni art. 9¹ § 1 k.p. Sąd Najwyższy przyjął, że z językowego brzmienia tego przepisu nie wynika, aby przedmiot porozumienia ograniczał się tylko do bezwzględnej zgody organizacji związkowej na zawieszenie stosowania regulaminu wynagradzania. Zawieszenie stosowania regulaminu może być połączone z przyznaniem pracownikom określonych świadczeń (rekompensat), co będzie stanowiło integralną część porozumienia o zawieszeniu stosowania w całości lub w części przepisów prawa pracy. W takiej sytuacji przyznanie waloru normatywnego jedynie postanowieniom zawieszającym stosowanie regulaminu byłoby pogwałceniem zasady lojalności i uczciwości kontraktowej przez uwolnienie pracodawcy od zobowiązania, które stanowiło warunek strony związkowej, od którego uzależniono zawarcie porozumienia.

Rozważania przeprowadzone przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 1 marca 2018 r., I PK 168/17, stanowią odpowiedź także na drugie ze sformułowanych przez stronę skarżącą zagadnień prawnych. Porozumienie, o którym mowa w art. 9¹ k.p., może przybrać formę, w której modyfikuje się w okresie zawieszenia określone prawa wynikające z regulaminu wynagradzania. Także w tym elemencie porozumienie posiada walor normatywny.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona skarżąca postawiła także pytanie o skutek zawarcia porozumienia o zawieszeniu stosowania regulaminu wynagradzania w okresie między podaniem go do wiadomości pracowników a jego wejściem w życie. Co do tej kwestii Sąd Najwyższy, w powołanym wyroku z 1 marca 2018 r., I PK 168/17, przyjął, że zawieszenie stosowania regulaminu jeszcze przed jego wejściem w życie wywiera taki skutek, iż z dniem ogłoszenia wchodzi on w życie i jednocześnie z tym dniem jego stosowanie ulega zawieszeniu. Nie jest zatem trafne stanowisko skarżącego, że zawieszeniu podlega także termin określony w art. 77⁶ § 6 k.p., co oznaczałoby odroczenie wejścia w życie regulaminu do czasu ustania okresu zawieszenia.

W sytuacji, gdy Sąd Najwyższy udzielił odpowiedzi co do danej kwestii prawnej, a nie ujawniły się nowe, nieznane wcześniej okoliczności mające wpływ na wynik wykładni, nie ma potrzeby przyjmowania kolejnych skarg kasacyjnych pochodzących od tego samego podmiotu, opartych na tych samych podstawach i formułujących te same wątpliwości interpretacyjne. Przyjęcie kolejnych podobnych skarg kasacyjnych do rozpoznania nie będzie bowiem służyć dalszemu rozwojowi orzecznictwa.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. i odstąpił od obciążania strony pozwanej tymi kosztami ze względu na trudną sytuację finansową pozwanego Szpitala.